

УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Синюра-Ростун Н.Р., мол. наук. співроб.

*ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього
НАН України»*

Перехід держави на інноваційні засади розвитку потребує формування нової якості людських ресурсів. Базисом для розвитку людських ресурсів нової якості є сфера освіти, у якій, за період незалежності, сформувався низка проблем, що негативно впливають на поступальний розвиток держави та регіону, та проявляються у диференціації доступу до якісних освітніх послуг за територіальною ознакою (особливо у розрізі село-місто). Допомогти у вирішенні накопичених проблем спрямовані сучасні реформи.

В умовах децентралізації відбувається чіткий розподіл функцій та повноважень по управлінській вертикалі та делегування широких повноважень у вирішенні проблем розвитку сфери освіти на місцях. Відтак, основними завданнями органів управління освітою на регіональному рівні стають: формування стратегічного бачення розвитку освіти; надання широкої автономії закладам; формування команди директорів, які здатні працювати в умовах автономії; залучення ефективних освітніх менеджерів здатних керувати сферою освіти ОТГ у нових законодавчо-інституційних умовах, в обов'язки яких входитиме пошук альтернативних джерел фінансового забезпечення (написання грантових заявок, проектів тощо); надання можливостей закладам освіти формувати піклувальні ради, які б допомагали розвивати педагогічну, матеріально-технічну та освітньо-навчальну складові навчального процесу. Основними завданнями розвитку сфери освіти, які постають перед органами влади в ОТГ є:

1. аналіз ситуації у секторі освіти на своїй території та можливостей для забезпечення якісних освітніх послуг, а саме аналіз кількісних показників розвитку сфери освіти, стан та тенденції демографічного розвитку;

2. перебирання управлінських повноважень - створення власного органу управління освітою, методичної та сервісної служби;

3. надання автономії закладам освіти, шляхом делегування широких прав директорам закладів освіти щодо можливостей управління фінансами закладу, формування кадрової структури, академічної та управлінської автономії, широкого залучення усіх учасників навчального процесу в управління закладом освіти;

4. створення освітнього округу та опорних шкіл, як осередків якісної та доступної освіти;

5. здійснення моніторингу якості освітнього процесу та пошук шляхів підвищення якісних показників.

Отже, органи влади на місцях отримали можливість самостійно створювати стратегію розвитку освіти на своїй території та втілювати її, нести відповідальність за надання якісних освітніх послуг перед громадою.

Перспективний розвиток об'єднаних громад залежатиме від розуміння місця і ролі освіти у формуванні людських ресурсів нової якості на їх території. Необхідним стає формування стратегії розвитку, у якій освіта повинна стати стратегічним ресурсом розвитку ОТГ. Місцева стратегія розвитку освіти – це комплекс якісно сформульованих, публічно оголошених намірів і завдань, що ґрунтуються на суспільному консенсусі та впроваджуватимуться органами місцевого самоврядування. Місцева стратегія розвитку освіти втілює підхід місцевої влади до виконання освітніх повноважень. Така стратегія покликана підвести підсумки й провести межу з минулим, визначити сильні та слабкі сторони попередніх підходів та зосередитися на цілях і методах щодо майбутніх завдань [1].

Поруч із формуванням стратегічного бачення розвитку освіти, необхідним стає пошук шляхів виведення освіти в ОТГ частково або повністю із ресурсовитратної сфери (30-70% ресурсів ОТГ скеровується на її функціонування) у сферу інвестиційну та частково самоокупну. Пошук додаткових фінансових ресурсів для розвитку сфери освіти стає стратегічно важливим завданням, до вирішення якого повинні активно залучатися усі зацікавлені сторони. Основними джерелами фінансування закладів освіти є державний та місцевий бюджети, джерелами залучення додаткових коштів є краудфандингові платформи, фандрейзинг (українські та закордонні фонди для отримання грантової підтримки освітніх проектів).

Функціонування системи освіти у нових соціально-економічних умовах потребує зміни підходів до управління як системою освіти загалом так і закладами зокрема, що дозволить вивести якість освіти на новий рівень та забезпечити передумови для інноваційного розвитку економіки держави та регіонів.

Інформаційні джерела:

1. Стратегія розвитку освіти в громаді : практичний порадник. / Войцех Мархлевські, Олег Процак. – К., 2018. – 56 с.